

Nyhedsbrev fra Forskningscenter for Økologisk Jordbrug ·
Juni 2003 · nr. 3

Artikler i dette nummer

[Forbrug af økologiske fødevarer](#)

[Økologiske fødevarer](#)

[Kvælstoffiksering i kløver](#)

[Mindre jordbehandling med kamme](#)

[Ukrudtsfloraen i sædskifteforsøgene](#)

[Lige nu i æbleplantagen](#)

[Europæisk netværk for husdyrbrug](#)

[Markvandringer](#)

[Sameksistens med GMO](#)

[Rugballegård](#)

[Arkiv i vækst](#)

[Økologisk landbrug og naturen](#)

Sameksistens

mellem genetisk modificerede, konventionelle og økologiske afgrøder

I forbindelse med udarbejdelsen af en [strategi](#) for sameksistens mellem GM-afgrøder og konventionelle og økologiske afgrøder er der nedsat en udredningsgruppe samt tre undergrupper, der behandler faglige spørgsmål vedr. raps, græs- og kløverfrø samt økonomiske konsekvenser". På et seminar i maj, hvor forskere og repræsentanter for interesseorganisationer deltog, blev det foreløbige arbejde gennemgået og diskuteret.

Af [Ilse A. Rasmussen](#), DJF

Udredningsgruppen skal foreslå regler der stærkt begrænser risikoen for spredning, men virkemidlerne må ikke forøge dyrkningsomkostningerne så meget, at det bliver urealistisk at dyrke GMO-afgrøderne.

På seminaret blev det slået fast, at Danmark ikke kan gå enegang i GMO-spørgsmålet. Når først en afgrøde er godkendt i EU kan Danmark ikke modsætte sig at den bliver dyrket herhjemme. Derimod har vi lov at fastsætte regler for dyrkningen for at undgå utilsigtet spredning. De regler, der er mest på tale, er afstand mellem GMO og andre marker, værnebælter, sædskifte og renholdelse af maskiner m.m.

Som det ser ud nu, vil en producent, der ikke overholder reglerne, være erstatningsansvarlig overfor en anden producent, der lider et tab som følge af det. Det vil sige at den skadelidte både skal bevise at der er lidt et tab, og at GMO-producenten har overtrådt reglerne. Det kan være vanskeligt f.eks. hvad angår rengøring af maskiner. Hvis en producent lider et tab uden at der bevisligt er en GMO-producent, der har overtrådt reglerne, er det ikke sikkert at der kommer nogen erstatning. Det samme er tilfældet, hvis det viser sig at de virkemidler, der fastsættes, ikke er tilstrækkelige.

Geoff Squire fra Scottish Crop Research Institute præsenterede det arbejde der foregår i England og Skotland med spredning af GMO, især i raps. Desværre måtte han ikke fortælle om selve resultaterne, før de havde været gennem review til internationale publikationer, men det ser ud til at resultaterne, når de kommer, vil være relevante for den danske forskning inden for området.

Rapsgruppens arbejde, ledet af Hanne Østergård fra Risø, har foreløbig ført til en opdeling af problemerne i tre typer:

- Selve marken, hvor der har været dyrket GMO-raps. Hvis der senere ønskes dyrket konventionel raps, vil iblanding være et stort problem p.g.a. spildraps. Problemet kan reduceres ved dyrkningsinterval mellem rapsafgrøder, sædskifte, bekæmpelse af spildplanter og dyrkningsmetoder.
- Omkringliggende marker med raps samtidig med GMO-raps. Her er det pollenspredning, der er problemet, og det kan reduceres ved afstand.
- Omkringliggende marker med raps i årene efter en GMO-rapsmark. Her indgår frøspredning (med vind, maskiner m.m.) og pollenspredning fra spildplanter. Problemets størrelse er endnu uafklaret.

Græs- og kløverfrøgruppens arbejde, ledet af Birte Boelt fra DJF, har ført til erkendelsen af at det er umuligt undgå GM-indkrydsning i fuld udstrækning. Frøspredning, der betyder mere end pollenspredning, kræver stor agtpågivenhed af producenten at undgå. Der er ikke plads til fejl, og derfor anbefales et obligatorisk kursus for at få lov at dyrke GMO-afgrøder. Endvidere er det ikke til at udtale sig om graden af iblanding, fordi de hidtidige undersøgelser alene bygger på morfologiske undersøgelser, og forholdet mellem iblanding målt på denne måde og ved genetiske undersøgelser er ikke kendt.

Økonomigruppen, som ledes af Morten Gylling fra FØI, var ikke nået så langt i deres arbejde, fordi det skal baseres på de virkemidler, der udpeges i de andre grupper. Gruppen planlægger at bedømme omkostninger ved de foreslåede virkemidler i primærproduktionen. Efter opfordringer udvides analysen nu til at omfatte både produktions- og forarbejdningskæden.

For at underbygge de foranstaltninger, der bliver foreslået, bør de underbygges med yderligere forskning, og effekterne, når GMO blive introduceret, bør følges nøje, så foranstaltningerne evt. kan justeres.

Europæisk konference

I november 2003 bliver Danmark vært for en [Europæisk](#)

[konference](#) om sameksistens.

[Om FØJOenyt](#) | [Arkiv](#) | [FØJO](#) | [Forside](#)